

Instruirea funcționarilor publici – o condiție importantă pentru implementarea cu succes a guvernării electronice

Eugenia CEBOTARU,
master, lector superior universitar,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

The Information and Communications Technologies (ICTs) affect every activity and suppose changes in all domains: in administration (e-government), in business (electronic commerce), in education (long distance education), in culture (multimedia centers and virtual libraries) and in the manner of working (long distance working). Information and Communications Technologies facilitate communication, processing, and transmission of information by electronic means and this plays a capital role.

Apariția și dezvoltarea computerului au reprezentat o adevărată revoluție în societatea umană, având ca principală consecință tranziția de la societatea industrială la societatea informațională. Trebuie de menționat că, datorită potențialului mare de eficientizare a muncii, calculatorul a fost introdus pe scară largă în toate domeniile activității de producție, începând de la munca de birou și până la activitățile din halele de producție.

Computerele moderne, *software*-ul, infrastructura de legătură permit crearea și redactarea rapidă și ușoară, oferă posibilitatea schimbului de mesaje, transmiterii rapide și comode a datelor. Procesele care ocupau săptămâni și luni în epoca precedentă, în prezent sunt îndeplinite timp de câteva ore și chiar minute utilizând computerul. Însă, cu regret, un funcționar public, care nu poate utiliza computerul personal, nefamiliarizat cu lucrul lui, nu poate profita de aceste avantaje.

În lumea modernă, tot mai multă și mai multă informație devine accesibilă nu numai în formă tradițională, „pe hârtie,” dar și în formă electronică. În comparație cu documentele imprimate pe hârtie, informația în format electronic posedă un șir de avan-

taje considerabile: rapiditatea schimbului (prin poștă electronică, rețele locale, rețele naționale, Internet), posibilitățile extinse de căutare (în primul rând, rețeaua Internet), posibilitatea lucrului în comun asupra documentelor, comoditatea lucrului cu arhivele documentelor.

Însă pentru a avea posibilitate de a beneficia de aceste avantaje, este necesar ca locurile de muncă ale colaboratorilor să fie dotate cu computere personale. Totodată, este importantă atât existența computerului la locul de muncă, cât și calitatea lui; desigur, un computer neperformant, lent nu va fi un ajutor în lucru, ci, din contra, va scădea dorința utilizatorului de a beneficia în lucru de realizările tehnologiilor informaționale.

Deci este necesară examinarea dotării locurilor de muncă ale funcționarilor publici cu computere personale. Trebuie să încercăm să aplicăm abordarea complexă a problemei asigurării organelor administrației publice cu computere personale și să obținem o viziune nu numai cu privire la partea cantitativă, dar și la caracteristicile lor calitative.

Computerul a devenit o componentă normală a activității noastre zilnice, iar tehnologia comunicațiilor și posibilitățile oferi-

te de Internet au produs transformări în întreaga societate, pătrunzând toate aspectele vieții economice, sociale și culturale. Societatea Informațională a secolului nostru aduce în prim-plan comunicarea la nivel global și accesul rapid la informația stocată oriunde în lume. Accesul la informație prin intermediul Internetului și, mai ales, abilitatea de a analiza o mare cantitate de date cu ajutorul computerului constituie avantaje fără precedent care, dacă sunt puse la dispoziția unui număr cât mai mare de indivizi, instituții, agenți economici sau administrații, determină sporirea productivității, progresul societății și creșterea calității vieții, în general.

Dacă ar fi să ne referim la utilizarea Internetului în administrația publică, putem menționa, că acesta oferă, în primul rând, un nou mijloc de comunicare, disponibil 24 de ore din 24. Acest canal este deschis atât diseminării de informații din partea autorităților, cât și dialogului efectiv și în timp real cu cetățenii, contribuind, astfel, la consolidarea procesului democratic și implicarea unui număr mai mare de cetățeni în viața politică. Avantajul disponibilității se manifestă nu numai pentru autoritățile publice prin costuri de utilizare reduse comparativ cu mijloacele clasice, dar și pentru persoanele interesate care pot accesa informația și efectua tranzacții de oriunde, desigur în cazul în care au acces la Internet. Ca urmare, se constată peste tot în lume o creștere a interesului față de noile tehnologii (în particular, aplicațiile electronice prin intermediul Internetului) și a modului în care acestea pot fi folosite de autoritățile statului ca mijloace eficiente pentru a îmbunătăți serviciile oferite cetățenilor și relația cu aceștia. Atât persoanele fizice, cât și cele juridice au nevoie, de-a lungul vieții lor, de serviciile administrației publice. Adoptarea pe o scară cât mai largă a noilor tehnologii poate contribui în mod esențial la îmbunătățirea efectivă a activității funcționarilor publici. Începând cu eliminarea hârtiei și continuând cu reducerea timpului de acces la resursele publice, aplicațiile de *e-governare* câștigă încrederea cetățenilor și eficientizează serviciile publice. Totodată, pot schimba imaginea, deseori negativă, a Guvernului față de cetățeni, transformând biro-

crația greoaie și complicată pentru cetățean în proceduri administrative transparente și dinamice. În acest proces, un rol important îl au programele de guvernare electronică și democrație electronică.

Dacă e să ne referim la utilizarea computerului anume de către funcționarii publici, putem menționa că acesta are în prezent un rol esențial în munca de birou, permițând rezolvarea mai eficientă a unor probleme de zi cu zi, cum ar fi: întocmirea corespondenței, întocmirea formularelor de lucru, întocmirea prezentărilor, contabilitatea, calculul costurilor, statistica și verificarea, administrarea clienților, adreselor, urmărirea termenelor, corespondența electronică ș. a.

După cum reiese și din această enumerare, computerul își găsește utilitatea în fiecare domeniu al muncii de birou, de la secretariat și personal până la relațiile publice. Dat fiind faptul că sistemele informatice moderne oferă toate datele și informațiile relevante din cadrul unei instituții, folosirea lor nu este limitată numai la sarcinile de rutină. Există programe utilizate în realizarea de prezentări sau în procesul de predare, dar există și programe utilizate în procesele de decizie, de exemplu, în domeniul financiar sau al planificării proiectelor. În afară de acestea, în domeniul muncii de birou computerele oferă posibilitatea unei colaborări mai ușoare între angajați. Datele pot fi vehiculate prin rețeaua de computere în câteva secunde, chiar și atunci când funcționarii publici sunt la distanță mare unii de alții.

Dacă ne vom referi la procurarea informațiilor pe Internet, putem menționa că scopul inițial al Internetului a fost, alături de cel militar, și cel de natură științifică. Astăzi, în schimb, dacă navigăm pe Internet, fiecare funcționar public poate afla, practic, tot ceea ce îl interesează, de la rezultatele cercetărilor în diferite domenii până la rețete culinare, ultimele știri sau buletinele meteorologice. De asemenea, pe Internet sunt disponibile informații și date de contact despre numeroase organe ale administrației publice atât la nivel central, cât și la nivel local etc.

În domeniul conectării la Internet și elaborării paginilor *web*, fiecare instituție publică s-a descurcat pe cont propriu. Trebuie

remarcat un program realizat anterior în Republica Moldova prin care un număr de instituții ale administrației publice locale s-au conectat la Internet, serverele găzduind și paginile *web* ale acestora. Din păcate, aceste pagini au fost realizate în mare viteză, cuprinzând informații puțin relevante, și nu au mai fost actualizate de atunci. Paginile administrației publice moldovenești se caracterizează, în general, printr-o sărăcie a informațiilor oferite cetățeanului, prin lipsa anunțării unor posibilități de contactare a funcționarilor din diferitele servicii, nu este înlocuit sistemul de petiții, cereri, formulare prin folosirea serviciilor electronice, nu există legături către instituții similare. Oricum, s-au făcut câțiva pași înainte. Introducerea pe scară largă a tehnologiilor informației se poate constitui într-un important factor de schimbare al mentalităților administrației publice, de apropiere a acestora de cetățean, de necesitățile societății noastre.

Potrivit *Hotărârii Guvernului Republicii Moldova privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet*, sunt recomandate autorităților administrației publice locale atât de nivelul întâi, cât și de nivelul al doilea crearea sau aducerea în corespundere cu prevederile acestei Hotărâri a paginilor oficiale în rețeaua Internet.¹

Trebuie de menționat, că a fost abrogată Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 668 din 19 iunie 2006 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet.

În august 2010, Guvernul Republicii Moldova a înființat Centrul de Guvernare Electronică, care este o instituție publică, pentru ca cetățenii țării noastre să beneficieze de informații și servicii publice în regim nonstop, iar autoritățile să asigure transparența actului de guvernare, prin utilizarea și promovarea tehnologiilor informaționale în sectorul public. Acest centru este responsabil de elaborarea și aplicarea agendei de e-transformare, ce include, printre altele, dezvoltarea platformei naționale de guvernare electronică și a sistemului electronic național, crearea serviciilor digitale și sporirea accesului populației la servicii publice digitale.

Totodată, Centrul activează în conformi-

tate cu cele mai bune practici internaționale, în parteneriat cu Banca Mondială, Agenția S.U.A. pentru Dezvoltare Internațională (U.S.A.I.D.), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), sectorul privat, societatea civilă și funcționarii publici din Republica Moldova.²

Dacă e să ne referim la reforma digitală ca parte a reformei administrației publice, așa-zisa „reformă la ghișeu,” putem menționa, că Sistemul Electronic Național – *www.e-guvernare.md*, instituit prin Legea nr. 161/2003, reprezintă unicul punct de acces la servicii și informații publice ale instituțiilor administrației centrale, de interes pentru persoane fizice sau juridice.

Sistemul Electronic Național – premiul pentru „cel mai bun conținut digital” la secțiunea *e-government*, în cadrul Summit-ului Mondial pentru Societatea Informațională, fiind selectat împreună cu alte 40 de proiecte din întreaga lume, din peste 800 dintre cele mai bune aplicații înscrise inițial în concurs. Totuși să vedem care sunt beneficiile:

- disponibilitatea serviciilor publice 24 de ore din 24, 7 zile pe săptămână;
 - asigurarea transparenței actului administrativ;
 - reducerea birocrăției și corupției;
 - relaxarea relației dintre instituțiile statului și cetățean;
 - oferă cetățeanului posibilitatea de a obține informații publice fără ca acesta să mai fie obligat să cunoască complexitatea structurii administrației publice;
 - realizarea într-un mod unitar și standardizat a transmiterii informațiilor între diferite agenții guvernamentale, fără a implica cheltuieli majore în adaptarea lor la acest sistem.
- În mai 2002, Consiliul Municipal din Sheffield (Marea Britanie) a desfășurat un proiect inovativ de vot electronic pentru a extinde participarea cetățenilor la vot și pentru a impulsiona inițiativele de e-democrație, cum ar fi consultările on-line și introducerea de smartcard-uri pentru accesarea diverselor servicii publice. Pentru a asigura un nivel maxim al incluziunii sociale, electoratul a putut alege dintr-o arie foarte diversă de tehnologii pentru a vota:
- Internetul, telefonul și *sms*-urile au per-

mis persoanelor ocupate sau greu deplasabile să-și exprime votul de acasă sau din altă locație;

- datorită sistemului informatizat de gestionare a listelor, cetățenii au putut vota în orice secție sau prin poștă;

- au fost amplasate chioșcuri publice speciale în locații convenabile pentru a ajuta să voteze într-o formă accesibilă persoanele vârstnice și cele mai puțin familiarizate cu noile tehnologii.³

Dacă ar fi să ne referim la elementele privind informatizarea administrației publice, putem menționa, că tranziția la economia de piață a indus și induce o serie de perturbații în mecanismele de funcționare a tuturor domeniilor de activitate. Administrația publică definită, de regulă, ca domeniu de activitate ce își propune organizarea și punerea în practică a legilor și a altor acte normative, la nivel central și local, a resimțit și resimte și mai mult aceste schimbări în perioada tranziției la economia de piață. Schimbările au la bază modificări legislative importante, renunțarea la structuri ale administrației publice și crearea altora, adaptarea la noile mecanisme economico-financiare și altele. Esențial este, ca în fiecare domeniu de activitate să se înțeleagă sensul revoluției manageriale care trebuie să aibă loc și în administrația publică pentru a putea asimila schimbările și a evita consecințele nefavorabile ale unor perturbații. Deciziile din administrația publică au consecințe asupra unui mare grup de cetățeni, rezultând ideea consultării punctelor de vedere ale populației sau ale reprezentanților acesteia. Managementul în administrația publică este puternic influențat de presiunea solicitărilor permanente care vin din partea cetățenilor, a partenerilor sociali. De aceea este necesară înțelegerea de fond a aserțiunii după care administrația publică (locală) se află în slujba cetățenilor. Pentru a putea gestiona această presiune, managerii au datoria să procedeze în următoarea manieră: să aibă la bază programe din diferite domenii ale administrației publice; să pună la dispoziția cetățenilor informațiile de clarificare a unor probleme; să organizeze bine, profesionist, compartimentele de relații publice și relații cu publicul; să construiască

inteligent imaginea care să-i reprezinte; să organizeze periodic întâlniri cu cetățenii și beneficiarii unor reglementări pentru clarificările corespunzătoare. Colectivitățile urbane europene se găsesc într-un amplu proces de competiție în cadrul căruia trebuie să facă față exigenței crescânde impuse de cetățeni față de calitatea serviciilor și prestațiilor oferite de administrațiile publice locale, precum și de prestațiile aleșilor locali. Cetățeanul contribuabil trebuie tratat cu toată condescendența necesară pentru că el, plătitor de impozite, susține administrația publică. Principalul rol al autorităților locale este acela de a asigura în mod regulat și continuu servicii corespunzătoare comunității.

Desigur, putem menționa, că instruirea funcționarilor publici este o condiție foarte importantă pentru implementarea cu succes a guvernării electronice. O condiție importantă pentru utilizarea eficientă a sistemelor informaționale automatizate în procesul de luare a deciziilor și de prestare a serviciilor publice în format electronic constituie instruirea funcționarilor publici în domeniul Tehnologiilor Informațional și de Comunicații (T.I.C.).

Importanța pregătirii funcționarilor publici pentru utilizarea computerului crește continuu pe măsură ce sporește intensitatea utilizării tehnicii de calcul. Tot mai multe procese de lucru ale funcționarilor publici atât la nivel local cât și la nivel central se îndeplinesc cu ajutorul computerului. Anume din acest motiv crește eficiența lucrului funcționarilor publici, dar, totodată, din acest motiv crește dependența administrației publice de computere și aptitudinea funcționarilor publici de a le utiliza eficient.

Trebuie de menționat, că la nivel european, există Permisul european de conducere a computerului (E.C.D.L. – European Computer Driving Licence). Acest permis reprezintă principalul standard profesional utilizat la nivel internațional în vederea dobândirii competențelor de bază în utilizarea calculatorului pentru utilizarea în țările membre ale U.E. După modelul altor țări europene membre ale U.E. și în Republica Moldova strategia de informatizare a administrației publice, prevede ca instruirea și perfecționarea func-

ționarilor publici să urmeze modelul E.C.D.L.

Acest permis european E.C.D.L. a fost propus tuturor statelor membre ale U.E. ca certificat standard pentru calificarea de bază în utilizarea calculatorului, program în baza căruia au fost instruite și certificate peste 4,5 milioane persoane în întreaga lume și deja un număr impunător în țara noastră, dintre care și mulți funcționari publici.

Permisul E.C.D.L. este pentru domeniul Tehnologiilor Informaționale (T.I.) similar cu certificări de gen Toefl sau Cambridge, care atestă cunoștințele de limbi străine, care există deja de mulți ani și la noi în țară.

Trebuie de menționat că, la nivel național, cu suportul P.N.U.D. Moldova, au fost elaborate *Normele metodologice și Programul de instruire și certificare a funcționarilor publici în domeniul T.I.C. și a guvernării electronice; Cerințe față de Centrele de instruire și Centrul de certificare din cadrul Academiei de Administrare Publică*; numit *Certificatul Național de Operare pe Calculator* (C.N.O.C.), care se eliberează funcționarilor publici la finisarea cursului de instruire. Documentele enumerate au fost aprobate prin ordinul Ministerului Educației.⁴

Este prevăzut că, în conformitate cu comanda de stat de instruire și certificare a funcționarilor publici, organele administrației publice centrale și locale delegă funcționarii publici la cursurile de instruire și examenele de certificare. În afară de aceasta, se stipulează că funcționarii publici pot solicita certificarea cunoștințelor în domeniul T.I.C. și guvernării electronice și fără ca să urmeze în mod obligatoriu cursurile de instruire.

Funcționarii publici, care în urma evaluării vor acumula numărul stabilit de credite de studii, vor primi *Certificatul Național de Operare pe Calculator* - documentul ce atestă nivelul de cunoaștere a T.I.C. și a bazelor guvernării electronice. Programele de instruire sunt corelate cu rangul funcțiilor publice din Republica Moldova:

- funcționarii ce ocupă funcții publice de rangul I vor studia problemele ce țin de elaborarea și implementarea politicilor destinate edificării societății informaționale;

- funcționarii cu gradele de calificare de rangul II și III vor urma programe de instruire,

care le vor ajuta să transpună în practică metodele guvernării electronice și să utilizeze pe scară largă T.I.C.

Principala instituție abilitată cu instruirea și certificarea funcționarilor publici în domeniul T.I.C. este Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova care, în colaborare cu Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, a elaborat 8 module de instruire a funcționarilor publici în domeniul tehnologiilor informaționale:

Modulul 1. *Conceptele de baza ale tehnologiei informației.*

Modulul 2. *Sisteme de operare.*

Modulul 3. *Procesare de text.*

Modulul 4. *Calcul tabelar.*

Modulul 5. *Baze de date.*

Modulul 6. *Prezentări.*

Modulul 7. *Internet și poșta electronică.*

Modulul 8. *Societatea informațională și guvernarea electronică.*

Modulele enumerate au două niveluri de complexitate: nivelul de bază și nivelul avansat. Fiecărui modul i se atribuie 5 credite pentru nivelul de bază sau 10 credite de studii pentru nivelul avansat.

Funcționarul public alege, în mod individual, modulele pentru care dorește să treacă evaluarea și să obțină certificatul respectiv, însă modulele 1, 2, 7 și 8 sunt obligatorii.

Pentru a obține certificatul, ce atestă cunoașterea T.I.C. și a bazelor guvernării electronice, funcționarii publici cu gradele de calificare de rangul III trebuie să acumuleze, cel puțin, 25 de credite de studii, iar cei cu gradele de calificare de rangul II – 20 de credite de studii. Funcționarii publici cu gradele de calificare de rangul I vor studia în mod obligatoriu doar modulul 8, nivelul avansat.

Programele de instruire și certificare, cu excepția modulului 8, sunt orientate spre aspectele aplicative ale T.I.C., obiectivul general fiind formarea abilităților practice de lucru cu calculatorul și aplicațiile respective.

În cazul modulului 8, numit *Societatea informațională și guvernarea electronică*, o atenție deosebită se acordă studierii cadrului legislativ și normativ referitor la edificarea societății informaționale, garantarea drepturilor și libertăților omului într-o societate

bazată pe democrația electronică. Funcționarii publici trebuie să cunoască atât politica generală a statului în domeniul edificării societății informaționale, cât și responsabilitățile ce le revin în implementarea guvernării electronice în funcție de specificul funcțiilor publice pe care le ocupă.

În prezent, în baza modulelor menționate, Academia de Administrație Publică organizează cursuri de instruire a funcționarilor publici din administrația publică centrală și locală – *Utilizarea tehnologiilor informaționale*.

În ultimul timp, tot mai des se vorbește de învățământul la distanță. Învățarea fără frecventarea unei instituții de învățământ este azi o realitate comună. Tot mai mult, instituțiile de învățământ oferă cursuri la distanță prin Internet – studentul îndeplinește cea mai mare parte din muncă (instruire) la el acasă și este în legătură cu profesorul și colegii săi numai prin intermediul computerului. Astfel de cursuri sunt oferite în prezent de către diverse instituții atât din țară, cât și de peste hotare, acoperind cele mai diverse domenii (utilizarea computerului, limbi străine etc.). La fel se pot elabora diferite cursuri din diverse domenii, pentru funcționarii publici, fără a părăsi locul de muncă.

Este îmbucurător faptul că și la noi în țară a fost lansat cu suportul P.N.U.D. Moldova proiectul de elaborare a lecțiilor electronice de instruire la distanță a funcționarilor publici în domeniul T.I.C. Proiectul se află în stadiul final de realizare. Lecțiile electronice vor permite studierea materialului și evaluarea cunoștințelor în regim interactiv, prin intermediul rețelei Internet.

Dacă e să ne referim la obiectivele informatizării în administrația publică, putem menționa că în acest cadru este ușor să acceptăm că obiectivele informatizării în administrația publică sunt:

- reducerea cheltuielilor publice, combaterea corupției și a birocrăției la nivelul instituțiilor publice atât la nivel central, cât și la nivel local;
- creșterea gradului de transparență a modului de utilizare și administrare a fondurilor publice;
- îmbunătățirea accesului la informații și

servicii publice în conformitate cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal și liberul acces la informațiile de interes public;

- eliminarea contactului direct între funcționarul de la ghișeu și cetățean sau agentul economic;

- furnizarea de informații și servicii publice de calitate prin intermediul mijloacelor electronice;

- întărirea capacității administrative a instituțiilor publice de a-și îndeplini rolul și obiectivele și de a asigura furnizarea, într-o manieră transparentă, de informații și servicii publice;

- promovarea colaborării dintre instituțiile publice pentru furnizarea de servicii publice prin mijloace electronice;

- redefinirea relației între cetățean și administrația publică, respectiv între mediul de afaceri și administrația publică, în sensul facilitării accesului acestora la serviciile și informațiile publice, prin intermediul tehnologiei informației;

- promovarea utilizării Internetului și a tehnologiilor de vârf în cadrul instituțiilor publice.

Putem menționa că, în contextul legii, serviciile publice de bază în domeniul administrației publice ce vor fi furnizate prin intermediul mijloacelor electronice, vor fi următoarele:

- declararea, notificarea și efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice privind taxele și impozitele datorate de către persoane fizice și juridice la bugetul de stat și la bugetele locale;

- servicii de căutare a unui loc de muncă prin intermediul agenților de ocupare a forței de muncă, precum: evidența locurilor de muncă, evidența șomerilor, completarea cererilor pentru găsirea unui loc de muncă, notificarea cu privire la locurile de muncă disponibile;

- servicii privind obținerea de autorizații sau certificate, precum: completarea cererilor pentru obținerea certificatelor de urbanism, obținerea autorizațiilor de construcție sau de desființare, completarea și transmiterea electronică a documentelor necesare eliberării autorizațiilor și certificatelor, efec-

tuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată, programarea în vederea eliberării autorizațiilor sau a certificatelor;

- servicii privind obținerea de licențe de funcționare, precum: completarea cererilor pentru obținerea de licențe, completarea și transmiterea electronică a documentelor necesare eliberării licențelor, efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată, programarea în vederea eliberării licențelor ș. a.

De asemenea, pot fi informatizate în același mod:

- serviciile privind achizițiile publice efectuate prin mijloace electronice, inclusiv efectuarea de plăți prin mijloace electronice de plată;

- serviciile privind înregistrarea unui comerciant sau efectuarea de mențiuni în registrul comerțului, cum ar fi: transmiterea cererii de înregistrare în registrul comerțului, transmiterea electronică a statutului, a contractului de societate sau a altor documente, rezervarea denumirii, programarea în vederea eliberării autorizațiilor legale;

- serviciile în legătură cu evidența informatizată a persoanei, precum: completarea cererilor de eliberare a pașapoartelor, cărților de identitate și a permiselor de conducere, notificarea schimbării domiciliului sau reședinței, transmiterea electronică a documentelor, efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată, programarea în vederea eliberării unor astfel de documente, declararea furtului sau pierderii unor astfel de documente, urmărirea soluționării reclamațiilor, publicarea listelor de documente pierdute;

- serviciile în legătură cu înregistrarea vehiculelor auto, de exemplu: notificarea cu privire la achiziționarea unui nou vehicul, rezervarea opțională a numărului de înmatriculare, completarea formularelor necesare în vederea înmatriculării, programarea în vederea înmatriculării și prezentării documentelor doveditoare;

- servicii de sănătate publică, precum: informații interactive cu privire la disponibilitatea serviciilor din unități medicale, efectuarea de programări pentru servicii medicale, efectuarea de plăți pentru serviciile medica-

le prin intermediul mijloacelor electronice de plată;

- serviciile privind accesul la biblioteci publice, cum ar fi: consultarea cataloagelor, întocmirea catalogului național virtual, consultarea de cărți sau publicații în format electronic; înscrierea în diferite forme de învățământ, în special învățământul liceal și superior: completarea și transmiterea electronică a cererilor de înscriere și a documentelor.

În fine, legea prevede că de aceeași manieră se va proceda și cu privire la:

- serviciile privind colectarea de date statistice de către Biroul Național de Statistică, în special: notificări cu privire la demararea anchetelor statistice, completări de chestionare în format electronic, verificarea corelațiilor în timp real și notificarea în caz de erori, agregarea, procesarea și publicarea datelor;

- serviciile privind înregistrarea unei asociații sau fundații, precum: cererea de rezervare a denumirii, consultarea Registrului național al persoanelor juridice fără scop patrimonial, efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată;

- serviciile privind declarațiile vamale, precum: întocmirea și transmiterea declarațiilor vamale, efectuarea de plăți pentru taxele și comisioanele în vamă prin mijloace electronice de plată;

- serviciile privind consultarea și eliberarea propriului cazier fiscal;

- serviciile de consultare a Monitorului Oficial al Republicii Moldova.

Recent, prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 975 din 22 decembrie 2012 a fost aprobat *Planul de acțiuni privind implementarea inițiativei „Guvern fără hârtie” pe anul 2013*, în care una dintre acțiunile prevăzute este implementarea activităților de instruire, informare și promovare a inițiativei „Guvern fără hârtie” la nivel de autorități publice centrale. O altă acțiune este trecerea publicațiilor autorităților publice centrale la format electronic și publicarea lor pe paginile *web* respective. Totodată, din acțiunile elucidate mai face parte și implementarea Monitorului Oficial al Republicii Moldova *online*.⁵

Astfel, putem menționa, că în țara noastră a fost asigurată baza juridico-normativă

și didactică pentru instruirea funcționarilor publici în domeniul T.I.C.

Studierea nivelului de pregătire pentru utilizarea computerului în cadrul Academiei de Administrare Publică a demonstrat că pentru funcționarii publici, în timpul de față, un nivel înalt nu este foarte elevat, și este necesar de a lua măsuri în vederea sporirii acestuia. Nu s-a reușit determinarea mai mult sau mai puțin precisă a nivelului pregătirii funcționarilor publici la diferit nivel în domeniul T.I.C. din motivul participării unui număr destul de mic al funcționarilor publici în procesul de testare.

Cu regret, toate aceste acțiuni descrise sunt preconizate mai mult la nivel central, însă unele nici nu sunt preconizate până în

prezent la nivel local. Desigur, ar trebui de întreprins în mod urgent măsuri semnificative nu doar la nivel central, ci și la nivel local; de elaborat proiecte speciale de studiere a computerului prin învățământ la distanță; de elaborat paginile *web* pentru organele administrației publice locale și centrale în mod organizat, ținându-se cont de cerințele concrete.

Concluzia principală a studierii infrastructurii T.I.C. a funcționarilor publici de orice nivel este faptul că în forma existentă, structurile din administrația publică centrală, dar mai ales la nivel local, încă nu sunt pregătite pentru a trece la metode noi, moderne și eficiente de lucru, aplicând la nivelul cel mai înalt tehnologiile informaționale aplicate.

NOTE

¹ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 70-71 din 06.04.2012, art. nr. 227.

² <<http://www.egov.md>> – site-ul Centrului de Guvernare Electronică.

³ Coșuleanu I. *Ce este Guvernarea Electronică?* – P.N.U.D., Chișinău, 2006, p. 18.

⁴ Ordinul Ministerului Educației nr. 228 din 12.09.2006.

⁵ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 975 din 22 decembrie 2012 cu privire la Planul de acțiuni privind implementarea inițiativei „Guvern fără hârtie” pe anul 2013 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 270-272 din 25.12.2012, art. nr. 1050.

BIBLIOGRAFIE

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 70-71 din 06.04.2012, art. nr. 227.

2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 975 din 22 decembrie 2012 cu privire la Planul de acțiuni privind implementarea inițiativei „Guvern fără hârtie” pe anul 2013 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 270-272 din 25.12.2012, art. nr. 1050.

3. Coșuleanu I. *Ce este Guvernarea Electronică?* – P.N.U.D., Chișinău, 2006, p. 18.

4. Ordinul Ministerului Educației nr. 228 din 12.09.2006.

5. <<http://www.egov.md>> – site-ul Centrului de Guvernare Electronică.

Prezentat: 23 februarie 2013.

E-mail: cebotaru@list.ru